

Obrazloženje uz prijedlog Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti

Sadašnji je *Zakon o knjižnicama* donesen 1997. godine, a *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o knjižnicama* 2000. U razdoblju od donošenja Zakona do danas u Republici Hrvatskoj usvojen je niz drugih zakona koji se posredno odnose i na rad knjižnica, među ostalim *Zakon o upravljanju javnim ustanovama u kulturi* (2001), *Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (2003), (*Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima* (2003.)), *Zakon o medijima* (2003), *Zakon o zaštiti osobnih podataka* (2003), *Zakon o elektroničkim medijima* (2003), *Zakon o pravu na pristup informacijama* (2003), *Zakon o osnovnom školstvu* (2003), *Zakon o srednjem školstvu* (2003), *Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju* (2003), *Zakon o gradnji* (2003).

U navedenom je razdoblju usvojen i niz međunarodnih dokumenata o knjižnicama, poput na primjer: *Kopenhaške deklaracije* (1999), *Smjernica za knjižnično zakonodavstvo i politiku u Europi* Vijeća Europe/EBLIDA-e (2000) u kojima se utvrđuju osnovna načela prema kojima trebaju djelovati sve knjižnice, *Narodne knjižnice: razvojne službe i usluge* IFLA-e i UNESCO-a (2001) o službama i uslugama narodnih knjižnica, *Glasgowske deklaracije o knjižnicama, informacijskim službama i intelektualnoj slobodi* (2002), IFLA-inog *Manifesta o Internetu* (2002) i *Smjernica za primjenu Manifesta o Internetu* (2006) u kojima se izlaže strategija za narodne knjižnice kojima je namijenjena zadaća osiguranja pristupa javnosti mreži i utvrđuju knjižnične službe koje narodne knjižnice trebaju organizirati i pružati, *Oeirašskog manifesta Plana PULMAN za e-Europu* (2003), *Aleksandrijskog manifesta o knjižnicama* (2005) o načelima Informacijskog društva.

Europska je Unija usvojila dokumente važne za europske knjižnice koje čuvaju zbirke znanstvenog, književnog i umjetničkog sadržaja, poput strategije Europske komisije o digitalizaciji, dostupnosti i čuvanju kulturne i znanstvene baštine *i2010:digital libraries* (2005) ili pak *Preporuke Europske komisije o digitalizaciji, mrežnoj dostupnosti i digitalnoj zaštiti kulturne građe* (2006).

Digitalizacija, obvezni primjerak elektroničkih publikacija, javni pristup mreži, slobodan pristup informacijama samo su neki od suvremenih pojmova koje treba na odgovarajući način unijeti u *Zakon o knjižnicama*. Bolonjska deklaracija koju je Hrvatska potpisala 2001. godine promijenila je visokoškolsko obrazovanje, a time i školovanje knjižničara.

Hrvatsko knjižničarsko društvo je 2003. započelo rad na novom prijedlogu Zakona o knjižnicama. Stručni odbor HKD-a je 2003. u Radnu skupinu imenovao predstavnike svih vrsta knjižnica s ovlastima da po potrebi u rad uključe stručnjake iz pojedinih područja.

Radna skupina se prvi put sastala 2003., a na drugom sastanku održanom 2003. zaključeno je da se za pripremu prijedloga izmjena i dopuna Zakona o knjižnicama zadužuju kako slijedi:

- opće odredbe Zakona o knjižnicama – Alemka Belan Simić, Jelka Petrak, Dora Sečić;
- obvezni primjerak - Žaneta Baršić-Schneider, Marina Mihalić, Tatjana Nebesny, **Daniela Živković (koordinator)**;
- narodne knjižnice – Alemka Belan-Simić, Tatjana Nebesny;
- knjižnice u sastavu – **Edita Bačić (koordinator)**, Vesna Kranjec Čizmek, Jelka Petrak, Snježana Radovanlija Mileusnić, Dora Sečić;
- Nacionalna i sveučilišna knjižnica – Marina Mihalić;
- obrazovanje knjižničara – Aleksandra Horvat, Marina Mihalić

Nakon niza sastanka i usuglašavanja prijedloga, a na temelju dokumenata i zaključaka održanih stručnih skupova i okruglih stolova, te pregledom knjižničnog zakonodavstva europskih zemalja, Radna skupina je u kolovozu 2006. dala na raspravu stručnoj knjižničarskoj javnosti, radnu verziju teksta Zakona.

Veliko zanimanje i niz prijedloga koji je zaprimljen, pokazao je zainteresiranost knjižnične zajednice i ukazao Radnoj skupini na moguća poboljšanja prijedloga.

Na 35. skupštini HKD-a, 29. rujna 2006. održan je otvoreni sastanak Radne skupine na kojem su sudjelovale Edita Bačić, Alemka Belan-Simić, Aleksandra Horvat, Snježana Radovanlija-Mileusnić i Daniela Živković, koje su prisutnim knjižničarima obrazložile novine i promjene u tekstu prijedloga Zakona: besplatne usluge za djecu do 12. godina, uvažavanje potreba nacionalnih manjina, promjene vezane uz obvezni primjerak, usklađivanje knjižničarskih zvanja i drugo.

Zaključeno je da će se prijedlog Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti, dopunjen iznesenim primjedbama ponovo staviti na raspravu na mrežne stranice. Nakon što Radna skupina pregleda pristigle primjedbe HKD-e će organizirati širu javnu raspravu.

U skladu s navedenim, iako s malim zakašnjenjem zbog brojnih obaveza, Radna skupina daje na raspravu (**od 15. veljače do 10. ožujka 2007.**) Prijedlog *Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti*.